

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
університету

Протокол №10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИ ПСИХОТЕРАПІЇ ТА РІВНІ ПСИХОЛОГІЧНИХ
ВТРУЧАННЯ В КЛІНІЧНІЙ ПСИХОЛОГІЇ**

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: вибіркова

Форма навчання: денна

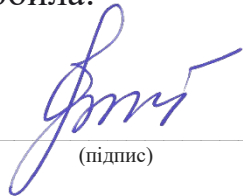
<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Залік (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>20</u>	<u>16</u>	<u>54</u>	<u>90</u>	<u>5</u>

Київ-ЗФУУ
2025

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року)

Програму навчальної дисципліни розробила:

Кандидат психологічних наук,
доцент кафедри психології

(підпис)

О. Шльонська

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

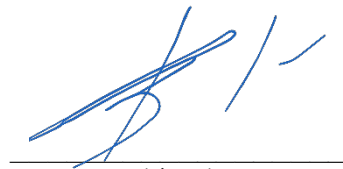
Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань – С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни вибіркова	
Змістових модулів - 2		Мова навчання Українська	
Загальна кількість кредитів/годин - 3/90	Спеціальність: С4 Психологія Освітньо-професійна програма «Психологія»	Рік підготовки	
		3-й	
		Семестр	
		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год.;	Ступень вищої освіти - Бакалавр	Лекції (год.)	
		20	
		Практичні(год.)	
		16	
		Самостійна робота(год.)	
		54	
		Всього	
		90	
		Вид контролю	
		Залік	

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методи психотерапії та рівні психологічних втручання в клінічній психології» є формування у здобувачів вищої освіти системних знань про сучасні психотерапевтичні підходи, принципи їх застосування та рівні психологічного втручання у клінічній практиці. Курс спрямований на розвиток професійної компетентності у виборі адекватних методів психотерапії залежно від типу психічних розладів, особливостей клієнта та етапів терапевтичного процесу.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методи психотерапії та рівні психологічних втручання в клінічній психології» є:

- Охарактеризувати теоретичні засади, класифікацію та принципи психотерапевтичних методів у клінічній психології.
- Назвати рівні психологічного втручання — від підтримувального консультування до глибинної психотерапії.
- Зазначити етичні та професійні принципи здійснення психотерапевтичної допомоги.
- Описати механізми психологічного впливу та їх роль у процесі терапії.

- Перелікте показання та обмеження застосування різних психотерапевтичних методів у клінічній практиці.
- Запропонувати практичні приклади психологічних втручань на різних рівнях терапевтичної роботи.
- Розкрити роль клінічного психолога у міждисциплінарній команді при здійсненні психотерапевтичних втручань.

2.3. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Методи психотерапії та рівні психологічних втручання в клінічній психології» студентам необхідно мати ґрунтовні знання з таких дисциплін:

Пререквізіти:

- Основи психологічного консультування — вивчає принципи, етапи та методи професійної допомоги клієнтам у вирішенні психологічних проблем через консультативну взаємодію.
- Клінічна психологія — досліджує психологічні аспекти психічних і поведінкових розладів, їх діагностику, корекцію та психотерапевтичну підтримку.
- Індивідуальна та групова терапія — аналізує теоретичні основи та практичні методи психотерапевтичної роботи з клієнтами у форматі індивідуальних консультацій і групових процесів.
- Напрямки сучасної психотерапії. Інтеграція, діалог — знайомить із провідними школами психотерапії, їхніми концепціями та можливостями інтеграції через професійний діалог і міждисциплінарну співпрацю.

Постреквізіти:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та професійних сферах:

- Основи нейрокорекції — вивчає методи психологічної та педагогічної допомоги, спрямовані на корекцію й розвиток когнітивних, емоційних та поведінкових функцій у дітей і дорослих із нейропсихологічними порушеннями.
- Індивідуальна та групова терапія — аналізує теоретичні засади та практичні методи психотерапевтичної роботи з клієнтами у форматі індивідуальних консультацій та групових процесів, акцентуючи увагу на динаміці міжособистісної взаємодії.
- Клієнт-центрована терапія — розглядає гуманістичний підхід К. Роджерса, що ґрунтується на емпатії, безумовному прийнятті та створенні сприятливого середовища для саморозвитку клієнта.
- Психологія та психокорекція дітей та підлітків — досліджує закономірності психічного розвитку дітей і підлітків та методи психологічної допомоги й корекції при поведінкових, емоційних і когнітивних порушеннях.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психотерапії та рівнів втручання

Тема 1. Поняття та класифікація психотерапії у клінічній психології.

Психотерапія у клінічній психології розглядається як система методів психологічного впливу, спрямованих на корекцію та лікування психічних розладів. Вона включає різні напрями, що ґрунтуються на теоретичних школах психології. Класифікація психотерапії дозволяє систематизувати підходи та визначити їх ефективність у конкретних випадках. Це створює основу для професійної діяльності психолога.

Тема 2. Основні напрями та методи психотерапії.

До основних напрямів психотерапії належать психодинамічні, когнітивно-поведінкові, гуманістичні та інтегративні підходи. Кожен із них має власні методи роботи з клієнтом, що відповідають певним психологічним проблемам. Знання різних методів дозволяє психологу обирати найбільш ефективні стратегії втручання. Це забезпечує індивідуалізований підхід до клієнта.

Тема 3. Рівні психологічного втручання та їх характеристика.

Рівні психологічного втручання охоплюють спектр від психоосвітньої підтримки до глибинної психотерапії. Вони визначають інтенсивність та тривалість впливу на клієнта. Кожен рівень має свої показання та обмеження, що враховуються у клінічній практиці. Це дозволяє забезпечити адекватність допомоги залежно від стану клієнта.

Тема 4. Механізми психологічного впливу у психотерапевтичному процесі.

Психологічний вплив у психотерапії здійснюється через комунікацію, інтерпретацію, підтримку та модифікацію поведінки. Механізми впливу пояснюють, як відбувається зміна емоційних і когнітивних процесів клієнта. Важливим є усвідомлення ролі терапевтичного альянсу у досягненні результатів. Це забезпечує ефективність психотерапевтичної роботи.

Тема 5. Етичні та професійні принципи здійснення психотерапевтичної допомоги.

Етичні принципи визначають стандарти поведінки психолога у процесі психотерапії. Вони включають конфіденційність, повагу до клієнта та недопущення шкоди. Дотримання професійних норм сприяє формуванню довіри та ефективності терапії. Це є основою відповідальної клінічної практики.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти застосування методів психотерапії

Тема 6. Підтримувальне консультування як базовий рівень психологічного втручання.

Підтримувальне консультування спрямоване на надання клієнту емоційної підтримки та базових знань про його стан. Воно допомагає знизити тривожність та сформулювати мотивацію до подальшої роботи. Цей рівень втручання є доступним і застосовується на початкових етапах терапії. Він створює основу для більш глибоких методів психотерапії.

Тема 7. Когнітивно-поведінкові методи у клінічній практиці.

Когнітивно-поведінкова терапія базується на зміні дисфункціональних думок і поведінкових моделей клієнта. Вона ефективна при тривожних, депресивних та поведінкових розладах. Методи включають когнітивну реструктуризацію, експозицію та тренування навичок. Це дозволяє досягати швидких і стійких результатів.

Тема 8. Психодинамічні підходи та їх застосування у терапії.

Психодинамічна терапія ґрунтується на аналізі несвідомих процесів та внутрішніх конфліктів клієнта. Вона спрямована на глибинне розуміння причин психічних проблем. Робота з перенесенням і контрперенесенням є ключовим інструментом цього підходу. Це забезпечує довготривалі зміни у психічному стані клієнта.

Тема 9. Групова психотерапія як форма психологічного втручання.

Групова терапія дозволяє клієнтам отримати підтримку та досвід взаємодії у безпечному середовищі. Вона сприяє розвитку соціальних навичок та зниженню відчуття ізоляції. Психолог організовує групову динаміку та забезпечує конструктивну взаємодію. Це створює умови для колективного вирішення психологічних проблем.

Тема 10. Інтегративні стратегії та міждисциплінарний діалог у клінічній психології.

Інтегративні стратегії поєднують різні методи психотерапії для досягнення оптимального результату. Вони враховують індивідуальні особливості клієнта та специфіку його проблем. Міждисциплінарний діалог забезпечує співпрацю психолога з лікарями та іншими фахівцями. Це підвищує ефективність клінічної допомоги та її комплексність.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психотерапії та рівнів втручання				
Тема 1. Поняття та класифікація психотерапії у клінічній психології.	10	2	2	6

Тема 2. Основні напрями та методи психотерапії.	10	2	2	6
Тема 3. Рівні психологічного втручання та їх характеристика.	10	2	2	6
Тема 4. Механізми психологічного впливу у психотерапевтичному процесі.	10	2	2	6
Тема 5. Етичні та професійні принципи здійснення психотерапевтичної допомоги.	9	2	2	5
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти застосування методів психотерапії				
Тема 6. Підтримувальне консультування як базовий рівень психологічного втручання.	9	2	2	5
Тема 7. Когнітивно-поведінкові методи у клінічній практиці.	8	2	1	5
Тема 8. Психодинамічні підходи та їх застосування у терапії.	8	2	1	5
Тема 9. Групова психотерапія як форма психологічного втручання.	8	2	1	5
Тема 10. Інтегративні стратегії та міждисциплінарний діалог у клінічній психології.	8	2	1	5
Усього:	90	20	16	54

5. Тематика практичних та занять з дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи психотерапії та рівнів втручання

Практичне заняття 1. Поняття та класифікація психотерапії у клінічній психології

- Охарактеризуйте сутність психотерапії та її місце у клінічній психології.
- Назвіть основні критерії класифікації психотерапевтичних методів.
- Зазначте відмінності між психотерапією, консультуванням та психокорекцією.
- Опишіть приклади застосування різних видів психотерапії у практиці.

Практичне заняття 2. Основні напрями та методи психотерапії

- Переліchte провідні напрями сучасної психотерапії.
- Охарактеризуйте ключові методи кожного напрямку.
- Зазначте переваги та обмеження різних методів.
- Запропонуйте приклади ситуацій, де доцільно застосовувати конкретний метод.

Практичне заняття 3. Рівні психологічного втручання та їх характеристика

- Назвіть основні рівні психологічного втручання.
- Охарактеризуйте відмінності між підтримувальним, середнім та глибинним рівнем.
- Зазначте показання до застосування кожного рівня.
- Опишіть приклади практичної роботи на різних рівнях втручання.

Практичне заняття 4. Механізми психологічного впливу у психотерапевтичному процесі

- Охарактеризуйте основні механізми психологічного впливу.
- Назвіть роль комунікації та інтерпретації у терапії.
- Зазначте значення терапевтичного альянсу для ефективності втручання.

- Опишіть приклади зміни когнітивних та емоційних процесів клієнта.

Практичне заняття 5. Етичні та професійні принципи здійснення психотерапевтичної допомоги

- Перелічте основні етичні принципи психотерапії.
- Охарактеризуйте значення конфіденційності та недискримінації.
- Зазначте роль професійних стандартів у роботі психолога.
- Опишіть приклади етичних дилем у психотерапевтичній практиці.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти застосування методів психотерапії Практичне заняття 6. Підтримувальне консультування як базовий рівень психологічного втручання

- Охарактеризуйте сутність підтримувального консультування.
- Назвіть його основні завдання та функції.
- Зазначте значення емоційної підтримки для клієнта.
- Опишіть приклади застосування цього рівня у клінічній практиці.

Практичне заняття 7. Когнітивно-поведінкові методи у клінічній практиці

- Перелічте основні техніки когнітивно-поведінкової терапії.
- Охарактеризуйте їх ефективність при різних розладах.
- Зазначте роль когнітивної реструктуризації у зміні мислення.
- Опишіть приклади застосування експозиційних методів.

Практичне заняття 8. Психодинамічні підходи та їх застосування у терапії

- Охарактеризуйте сутність психодинамічної терапії.
- Назвіть ключові поняття: несвідоме, перенесення, контрперенесення.
- Зазначте значення аналізу внутрішніх конфліктів.
- Опишіть приклади глибинної роботи з клієнтом.

Практичне заняття 9. Групова психотерапія як форма психологічного втручання

- Охарактеризуйте особливості групової психотерапії.
- Назвіть переваги групової взаємодії для клієнтів.
- Зазначте роль психолога у керуванні груповою динамікою.
- Опишіть приклади успішної роботи у груповому форматі.

Практичне заняття 10. Інтегративні стратегії та міждисциплінарний діалог у клінічній психології

- Охарактеризуйте сутність інтегративних стратегій у психотерапії.
- Назвіть переваги поєднання різних методів.
- Зазначте значення міждисциплінарної співпраці у клінічній практиці.
- Опишіть приклади комплексної допомоги клієнтам.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне заняття 1. Визначення та класифікація психотерапії у клінічній практиці – Опишіть сутність психотерапії та її відмінність від консультування. – Перелічте основні критерії класифікації психотерапевтичних методів. – Порівняйте різні напрями психотерапії за їхніми завданнями. – Наведіть приклади застосування класифікації у практиці психолога.	6
2	Самостійне заняття 2. Основні напрями та методи психотерапії – Охарактеризуйте психодинамічний, когнітивно-поведінковий та гуманістичний підходи. – Визначте ключові методи кожного напрямку. – Зазначте переваги та обмеження різних методів. – Порівняйте ефективність методів у роботі з різними клієнтами.	6
3	Самостійне заняття 3. Рівні психологічного втручання та їх характеристика – Назвіть основні рівні психологічного втручання. – Охарактеризуйте відмінності між підтримувальним, середнім та глибинним рівнем. – Зазначте показання до застосування кожного рівня. – Наведіть приклади практичної роботи на різних рівнях втручання.	6
4	Самостійне заняття 4. Механізми психологічного впливу у психотерапії – Опишіть основні механізми психологічного впливу. – Визначте роль комунікації та інтерпретації у терапії. – Зазначте значення терапевтичного альянсу. – Наведіть приклади зміни когнітивних та емоційних процесів клієнта.	6
5	Самостійне заняття 5. Етичні та професійні принципи психотерапевтичної допомоги – Перелічте основні етичні принципи психотерапії. – Охарактеризуйте значення конфіденційності та недискримінації. – Зазначте роль професійних стандартів у роботі психолога. – Наведіть приклади етичних дилем у психотерапевтичній практиці.	5
6	Самостійне заняття 6. Підтримувальне консультування як базовий рівень втручання – Опишіть сутність підтримувального консультування. – Визначте його основні завдання та функції. – Зазначте значення емоційної підтримки для клієнта. – Наведіть приклади застосування цього рівня у клінічній практиці.	5
7	Самостійне заняття 7. Когнітивно-поведінкові методи у клінічній практиці – Перелічте основні техніки когнітивно-поведінкової терапії. – Охарактеризуйте їх ефективність при різних розладах. – Зазначте роль когнітивної реструктуризації у зміні мислення.	5

	– Наведіть приклади застосування експозиційних методів.	
8	Самостійне заняття 8. Психодинамічні підходи у терапії – Опишіть сутність психодинамічної терапії. – Визначте ключові поняття: несвідоме, перенесення, контрперенесення. – Зазначте значення аналізу внутрішніх конфліктів. – Наведіть приклади глибинної роботи з клієнтом.	5
9	Самостійне заняття 9. Групова психотерапія як форма втручання – Охарактеризуйте особливості групової психотерапії. – Визначте переваги групової взаємодії для клієнтів. – Зазначте роль психолога у керуванні груповою динамікою. – Наведіть приклади успішної роботи у груповому форматі.	5
10	Самостійне заняття 10. Інтегративні стратегії та міждисциплінарний діалог – Опишіть сутність інтегративних стратегій у психотерапії. – Визначте переваги поєднання різних методів. – Зазначте значення міждисциплінарної співпраці у клінічній практиці. – Наведіть приклади комплексної допомоги клієнтам.	5
Всього		54

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Методи психотерапії та рівні психологічних втручання в клінічній психології» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- залік.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Методи психотерапії та рівні психологічних втручання в клінічній психології» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	
40%	10%	40%	10%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2
Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок).		Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (5 занять, 5 тем – 5 оцінок).	

2.Модульний контроль 1 проводиться на 4 занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.	2.Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.
--	---

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-10
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Barlow D. Clinical Handbook of Psychological Disorders. – New York: Guilford Press, 2014.
2. Beck J. Cognitive Behavior Therapy: Basics and Beyond. – New York: Guilford Press, 2020.
3. Corey G. Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy. – Belmont: Brooks/Cole, 2017.

4. Freud S. Introductory Lectures on Psychoanalysis. – London: Penguin, 1991.
5. Kazdin A. Research Design in Clinical Psychology. – Boston: Pearson, 2017.
6. Lambert M. Bergin and Garfield's Handbook of Psychotherapy and Behavior Change. – New York: Wiley, 2013.
7. Norcross J., Goldfried M. Handbook of Psychotherapy Integration. – Oxford: OUP, 2019.
8. Rogers C. Client-Centered Therapy. – Boston: Houghton Mifflin, 1951.
9. Wampold B. The Great Psychotherapy Debate. – New York: Routledge, 2015.
10. Yalom I. The Theory and Practice of Group Psychotherapy. – New York: Basic Books, 2005.

Додаткові:

1. Бендерська О. Психологічна практика у клініці. – Київ: Либідь, 2022.
2. Бондаренко О. Психотерапія: сучасні підходи. – Київ: Академія, 2020.
3. Гуменюк О. Психологічна допомога при травмі. – Львів: Світ, 2020.
4. Корніяка О. Психотерапія та консультування. – Київ: Наука, 2018.
5. Литвинчук Н. Психологія психічних розладів. – Київ: КНЕУ, 2021.
6. Савчин М. Основи психотерапевтичної практики. – Львів: ЛНУ, 2021.
7. Сердюк Л. Психотерапевтичні методи у клінічній практиці. – Харків: Основа, 2019.
8. Титаренко Т. Психологія життєвих криз і допомога. – Київ: Либідь, 2019.
9. Яковенко С. Психотерапія та психокорекція. – Київ: Освіта, 2020.
10. Яценко Т. Глибинна психокорекція: методологія і практика. – Київ: Освіта, 2018.

Інформаційні ресурси:

1. Міністерство охорони здоров'я України – moz.gov.ua
2. Міністерство освіти і науки України – mon.gov.ua
3. Українська асоціація психотерапевтів – uacp.org.ua
4. European Association for Psychotherapy – europsyche.org
5. American Psychological Association – apa.org
6. Верховна Рада України – rada.gov.ua
7. Міністерство юстиції України – minjust.gov.ua
8. WHO – who.int
9. Council of Europe – coe.int